

90'LI YILLARDAN GÜNÜMÜZE POPÜLER MÜZİKİN TÜRKÇENİN YOZLA MASINDAKİ ROLÜ

“ROLE OF POPULAR MUSIC IN DEGENERATION OF TURKISH FROM
THE 90s TO TODAY”

Dilara Pınar ARIÇ*

Öz

Müziğin toplumda rahatlıkla yaygınlaşabilen bir özelliği vardır. Günümüzde bu durum teknolojinin de etkisiyle hızlanmıştır. Kitle iletişim araçları yoluyla yayınlanan her şarkı bir anda tüm Türkiye hatta tüm dünya tarafından dinlenilebilmektedir. Şarkıların sözleri dilden dile dolaşmakta, günlük konuşma diline de etki etmektedir. Bununla birlikte son 20 yılda üretilen popüler müziğin dilimize olumsuz etkileri göze çarpmaktadır. Özellikle gençlerin dinlediği, batı kültüründen etkilenen ve sırf ticari kaygılarla üretilen birçok şarkının sözleri, büyük oranda argo ve yabancı kelime içermektedir. Bu da konuşma dilini olumsuz yönde etkilemektedir. Çalışmamızda, popüler müziğin dildeki olumsuz etkileri incelenerek Türkçenin karşı karşıya kaldığı bir tehlikeye dikkat çekmek amaçlanmıştır. Çalışmamızda şarkı sözlerinden örnekler sunularak bir değerlendirme yapılacak ve çeşitli çözüm önerilerinde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: dil, dil sorunları, popüler müzik, Türkçe, müzik

Abstract

Music has speciality of proliferation. Now, this case has gared up with impact of progressing of technology. Through mass media, every song can be listened by Turkey moreover by all the world in a while. Therefore, lyrics of songs are talked about and affect colloquial language. But, it stands out that negative effects of popular songs that has produced in last 20 years. Especially, songs that young people listened, affected by west culture and produced because of commercial concern has argon and foreign vocabulary.

This case affects colloquial language. In this study, its researched that negative effects of music on language and its aimed that harmful danger on language. In this article, it will be showed that examples of songs, criticisms on these songs and will be offered solutions.

Keywords: language, language problems, popular music, Turkish, music

---

* Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırma Görevlisi, dilarapinar5@gmail.com

Giriş

Dil, ait olduğu toplumun en değerli varlığıdır. İskeletsiz bir beden nasıl düşünülemezse, dili sağlam olmayan bir toplumun ayakta durması da pek düşünülemez. Dil bir milleti oluşturan en önemli unsurlardan biridir ve bir dilin yetkin olabilmesi için uzun bir zaman dilimi gerekir. Türkçemiz de, ilk yazılı örnekleri VI. yüzyıla dayanan köklü bir geçmişe sahiptir. Ayinlerde müzik eşliğinde söylenen besteler, Türkçenin ilk edebi mahsulleri olmakla beraber, dilimizin gelişmesinde etkilidir.

Eski dönemlerden itibaren, Türkçenin inceliğini ve duruluğunu gösteren pek çok eser verilmiştir. Türk sanat musikisine ait pek çok beste buna örnektir. Türk milleti, yıllarca Türkçeyi en güzel biçimde kullanan bu eserlerle meramını terennüm etmiştir. *“Uzun gurbet yıllarında kendinden ve kendi ikliminden cüda kalan ruh ancak bu musiki ile kendine ait huzur ve saadet iklimine girebilir. Çünkü bu sadece bir musiki değildir, bir medeniyet anlayışının taşıyıcısı ve bir dünya görüşünün habercisidir.”* (Ökten, 2008:189)

Yahya Kemal de benzer bir şekilde, Eski Musiki şiirinde, *“Çok insan anlayamaz eski musikimizden/ Ve ondan anlamayan bir şey anlamaz bizden.”* der.

Bununla birlikte musiki ile dil, birbirini geliştiren ya da yozlaştıran iki unsurdur. İkisi uyumlu olursa ancak, dilimizin ve musikimizin en iyi şekilde gelişmesi mümkün olabilir. Musiki, Çinuçen Tanrıkorur’un ifadesiyle müzik, konuşulan ve yaşanan dildir: *“Müzik, her kültürün kendi mantık, estetik ve semantiği içinde konuştuğu bir dildir ve ona özeldir; çünkü onun tarih, inanç ve geleneklerini anlatır, benim dilimse bana güzeldir; çünkü benim inanç ve geleneklerimi anlatır.”* (Aktaran Yavuz, 2010:207)

Müzikle dil ilişkisi, bu denli kuvvetli olmasına rağmen; özellikle son 20 yıl içerisinde üretilen müzik parçalarında, dilin öneminin yok sayıldığını görmekteyiz. Müziğin dikkat çekiciliğine önem verilmeye başlanmış; ancak dilin doğru ve güzel kullanımı, arka plana atılmıştır. Dili yanlış ve özentili biçimde kullanma, şarkıcılara popülerlik kazandırmasından dolayı hızla yaygınlaşmaya başlamıştır, bunda medyanın rolü de büyüktür. (SİS 2006:247) Böyle kişiler, medyada çokça yer bularak, toplumda örnek oluşturmakta, dilde yapılan yanlışlıklar zamanla doğru kabul edilmeye başlanmaktadır. Bunun en önemli sonucu, gençler arasında yayılan bozuk Türkçedir.

Ziya Gökalp’ın deyişiyle, *“En saf, en ince”* bir dil olan İstanbul Türkçesinin yerini, yabancı kelimelerin istilasına uğramış, argo ve yanlış kullanımlarla dolu bir dil almıştır.

Çalışmamızda, 90’lı yıllardan günümüze kadar gelen popüler müzik parçalarının sözlerindeki yanlış kullanımlardan örnekler sunulacak ve gittikçe daha da yaygınlaşan bir sorunun çözümlenmesi adına, zaman yettiğinde, öneriler sunulacaktır.

Müzik parçaları, genellikle gençler arasında popülerlik kazanan şarkılardan seçilmiştir. Seçilen şarkılar, 4 ayrı başlık altında incelenmiştir. Başlıklar şunlardır:

- Anlamsız sözlerin ve Argonun Kullanımı
- Anlatım Bozuklukları
- Yabancı Dil Özentisi
- Aksan Problemi

Anlamsız Sözlerin ve Argonun Kullanımı

Dilde mana esastır. Argo tabirler, ince bir dil olan Türkçemizi oldukça kirletmektedir. Bu tür ifadeler, önceleri hoş karşılanmazken, sonraları popüler müziğin etkisiyle toplum tarafından benimsenmeye başlamıştır.

Türkçe Sözlük'te sarhoş anlamına gelen zom Faruk K'nın Bomba şarkısında ne kadar iğreti durmaktadır.

*"Yemedim içmedim başım **zom zom**"*

Ayça Tekindor'un *Yıkılıyo* şarkısı ise son zamanların gençleri konuşma tarzı olarak olumsuz yönde etkilemiştir,

*"Buraları yıkılıyo benden **yıkılıyo**
Her gün peşime bıyıklı takılıyo
Ben seni seçtim tahminin doğru
Yasla başını hadi **degajeme** doğru"*

Athena grubunun ilk şarkısı olan *Skolonga'*nın sözleri ise tamamiyle argodan oluşmaktadır.

*"Bu son mektup işte sana, gözyaşlarını bilmem ama
nah! çok beklersin, bunlar rüya, rüya sana"*

Athena'nın diğer bir şarkısının da *Skolonga'* dan aşağı kalır yanı yoktur.

*"Öpücem öpücem dedim sana
Pam pam **trip yapma** yapma
Trip yapmasana bana"*

Salim'in Alo şarkısı da, aynı şekilde rahatsız etmektedir.

*"Alo Jalenin oyununa geldim
İyi halt ettin"*

Dünyaca ünlü şarkıcı Tarkan'ın ilk şarkısı *Kıl Oldum Abi* tamamen sokak ağzıyla yazılmış bir şarkıdır.

*"Giyinmiş rengarenk
Perperişan hali
Üstelik çorabı da kaçmış
Kıl oldum abi"*

Her şarkısı ile listelere giren bir şarkıcı olan Demet Akalın'ın *Bebek* şarkısında *"Olmadı bi de **sinema yaparım**"* cümlesi, kelime dağarcığının azlığının göstergesidir. Cankar grubunun *Kıvıra Kıvıra* şarkısında da benzer bir kullanım göze çarpmaktadır.

*"**Ulan** ilk defa **tripe girdim** böyle hiç olmamıştım
Hemen alo imdat deyip **telefona bak yapmıştım"***

Gençler arasında ünlenen diğer bir şarkı olan *Tuttu Fırlattı* da, sözleri Türkçeyi estetik bakımdan kirleten örneklerdendir.

*"**Tuttu fırlattı** kalbimi
Ezdi üstünü çiğnedi
Zamanla geçer dedi"*

Zamanla... Zamanla"

Anlamsız şarkı sözleriyle bir anda ünlenen Popstar Ajdar'a değinmeden geçmeyelim.

*"Ah muz gibiyim muz muz
Oh muz gibiyim muz muz
Çikita muz çikita muz
Çikta çikta çikta çikta
Çik çik çik çik çikita
Çikita muz çikita muz"*

Magazin programlarının dilini şarkılarında benimseyen Petek Dinçöz de Türkçeyi argolaştırın ünlüler arasındadır.

*"Biraz **dobra**
Biraz **hoppa**
Yani yani sarı mavi"*

Şarkısında "Bu gece kopmam lazım" diyen Mustafa Sandal'ı, "Aboneyim abone" yle ünlenen Yonca Evcimik'i, sevgilisine "Seni lapacı, seni yıkamacı yağlamacı" diye seslenen Sibel Tüzün'ü de bu kategori içerisinde sayabiliriz.

Anlatım Bozuklukları

Şarkılarda anlatım bozukluğu göze çarpmaktadır. Sözlük kullanılmadan yazıldığı anlaşılan Hasta Ettin şarkısında Petek Dinçöz, "Sana verdiğim tavizlerin, Yarısını kendime verseydim" demektedir. Ta'vîz kelimesi sözlük anlamı olarak, "Bedel verme, karşılık olarak bir şey verme, verilme" demektir. Dolayısıyla, taviz vermek fiilini dönüşlülük bildirir bir biçimde kullanmak doğru değildir.

Sayende cümlede, olumlu anlamda kullanılır. Ancak, Yıldız Kaplan'ın seslendirdiği Sayende şarkısında bu kurala uyulmamıştır.

*"Sayende mum gibi eriyorum
Sayende yaz günü üşüyorum
Sayende yangına gidiyorum
Gel sende yan benle"*

Hadise'nin Mesajımı Almıştır O şarkısında geçen "Mecburen söyle birkaç cümle" kısmında istek kipi taşıyan yüklem ile mecburen zarfı anlamsal açıdan uyuşmamaktadır. Mecbur olan, seslenen kişidir, Hadise değil. "Mecbursun söyle birkaç cümle" şekli gramatikal açıdan doğru olur kanaatindeyim.

Eylem'in seslendirdiği Mızımız şarkısındaki "Beni sıkı sıkı tutup" sözü yerine Elimi sıkı sıkı tutup kullanılması, "Ben sana, sen bana tapacaktın" cümlesi yerine de Ben sana tapacaktım, sen bana tapacaktın cümlesinin kullanılması daha doğru olurdu.

*"Beni sıkı sıkı tutup, benim olduğunu anlayacaktın
Gökyüzünden yıldızları alacaktın
Günden güne sevgimiz artacaktı
Ben sana, sen bana tapacaktın"*

Yabancı Dil Özentisi

Medyanın etkisiyle, yaygınlaşan popüler müziğin bazı şarkılarının sözlerine İngilizcenin doğrudan girdiğini görüyoruz.

"Hadi kasıl, hadi kapris yap

Hadi ben çekerim razıyım

You are the best

You are the top

Hadi, emrine amadeyim"

(Tarkan, Hepsi Senin mi?)

Tarkan İngilizce sözlerin yerine, o zamanlar Türkçe sözleri tercih etseydi şu anki popülaritesinden bir kaybetmeyecekti ki ona halkın sevgisini kazandıran Türkçeyi İngilizceye tercih etmesi olmuştur.

"Hello, hello, hello

Hello, how are you?

Hello, hello, hello

Hello, how are you?"

(Ozan, Hello)

Popçu Ozan'ın Hello yerine Selam kelimesini tercih etmesi şarkıyı daha anlamlı kılacaktı diye düşünmekteyim.

"Hello Malatya ne var ne yok orda"

(Grup Malatya, Hello Malatya)

"Babababa havalara nasıl da geriniyor

Alain Delon`um benim nasıl da kasılıyor

No no no almayayım başkası alsın

Tipim değılsin üstü kalsın"

(Sıla, Alain Delon)

"Hey Corç versene borç

Olmaz Maykıl bende de yok"

(Hakan Peker, Hey Corç)

"Derdime derman iste çokolat kız

Biz asıl çokolat hasasıyız

Ama derdime derman işte çokalat kız

When çokolat will come

I'll really love her man"

(Ragga Oktay, Çukulata Kız)

Aksan Problemi

Genelde yurtdışında yaşayan Türk şarkıcılarda, aksan problemi görülmektedir. Ahmet'in Ah Canım Vah Canım, Rafet El Roman'ın Amerika, Eylem'in Mızımız şarkısı buna örnek gösterilebilir.

"O memo

Gece variller ates ates

Etrafta sis duman ve cankiler

O rapçiler ve rakçılar

O memo

Burası Teksas Amerika

Herkes çizme fötr

Kot pantolon

*Nasıl bir yaşam
Nasıl bir zaman"*

(Rafet El Roman, Amerika)

Rafet El Roman gibi Ahmet de, Alman aksanıyla şarkı söylemiştir.

*"Ah canım vah canım
Üzme tatlı canımı
Geçer bu yara ancak
Düşünürsek canım"*

(Ahmet-Ah Canım Vah Canım)

Bunların dışında, yerel ağızların şarkılarda kullanılmasının da popülerlik kazandığını ve İstanbul Türkçesini bozduğunu görüyoruz.

*"Binnaz Çalgıcı karısı Binnaz
Esnaf karısı Binnaz
Kumarcı karısı Binnaz"*

(Ciguli, Binnaz)

Bu sorunların yanı sıra, bazı şarkıların sözlerinin, yanlış olarak, konuşma diliyle yazıya geçirildiğini görmekteyiz. Bu durum, yazı dilini de olumsuz yönde etkilemektedir.

*"Neydim demeyip ne oldumcular
Hep tepetaklak saoruldular
Sen hep kendini **bilicen**
Geçme sınırını **çizicen**
Önce rütbeni **bilicen**"*

(Kenan Doğulu, Rütbeni Bilecen)

*"Napcaz şimdi aah
Yatcaz şimdi aah"*

(Nazan Öncel, Napcaz Şimdi)

*"Sarılmandan belli **kırıcın** mı belimi
Çok canım acıdı çeksene elini"*

(Ayşe Hatun Önal, Çeksene Elini)

*"Hatır için adam yerler
Sonrada vah vah derler
Paraçi paraçi paraçi"*

(Yıldız Tilbe, Paraçi)

Sonuç

Müziğin kültürümüzde bu denli yer ettiği bir ülkede, halkın bundan etkilenmemesi düşünülemez. Bu sebeple, müzikle uğraşanların Türkçe adına örnek olacak davranışta bulunmaları elzemdir. Bu konuda, Türk Dil Kurumu'na, okullarımıza ve diğer kuruluşlara büyük görev düşmektedir. Türkçenin düzgün kullanımı adına şunlar yapılabilir:

Türkçenin doğru kullanımı özendirilmesi, düzgün şekilde kullanan kişilere ya da kurumlara belirli periyotlarla teşvik ödülü verilmesi.

Gençler arasında dil bilinci oluşturulması, okullarda öğretmenler tarafından kitap okumaya yönlendirilmesi.

Türk Dil Kurumunun, denetleyici bir birim oluşturarak, Türkçeyi düzgün kullanmayan sanatçılara ve medya kuruluşlarına yaptırımında bulunması.

Türk dilinin korunması için, medya çalışanları en iyi şekilde eğitilmesi, müzikle uğraşan sanatçıların dil uzmanları ile çalışması.

Radyo, televizyon ve ya sosyal medyalarda Türk dilinin korunması adına reklâm kampanyaları ve programlar düzenlenmesi, Türkçe layık olduğu şekilde sunulması.

Sonuç olarak, dilimiz benliğimizden bir parçadır. Bir uzvu hasta olan insan nasıl ayakta duramıyorsa, milletin ayakta kalması için dilinin sağlam olması gerekir. Bu konuda en büyük görev, dili miras olarak geleceğe taşıyacak biz gençlere düşmektedir.

KAYNAKÇA

- KORKMAZ, Zeynep (1997), "Günümüzde Dil Yozlaşması", Türk Dili, 542: 129-138
KORKMAZ, Zeynep (2004), "Karamanoğlu Mehmet Beyin Fermanından Günümüz Televizyon Türkçesine", Türk Dili, 634: 344-350
KÜÇÜK, Salim, "Dil Kirliliğinin Türkçemize Yansımaları", Türk Dili, 669: 504
GÜLSEVİN Gürer ve Boz Erdoğan (2006), "Türkçenin Çağdaş Sorunları", Ankara: Kitabevi yayınları.
YAVUZ, Hilmi (2010), "Okuma Biçimleri Varlığın ve Sanatın Dili", İstanbul: Timaş yayınları.
BEYATLI, Yahya Kemal (2009), "Kendi Gök Kubbemiz", İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti.
ÖKTEN, Sadettin (2008), "Yahya Kemal'in Rüzgarıyla Düşünceler ve Duyuşlar", İstanbul: Ötüken Neşriyat.
BAŞGİL, Ali Fuad (2010), "Türkçe Meselesi", İstanbul: Yağmur yayınları.
AKSAN, Doğan (2007), "Her Yönüyle Dil", Ankara: TDK yayınları.
ATALAY, Kemal (2011), "Seny Sevyyorum Türkçe", İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılığı.
ATEŞ, Kemal (2010), "Dil Hurafeleri Türkçenin Güncel Sorunları", Ankara: İmge Kitabevi.
DEVELİ, Hayati (2012), "Dil Doktoru", İstanbul: Kesit Yayınları.
KAPLAN, Mehmet (2012), "Kültür ve Dil", İstanbul: Dergah Yayınları.
TANRIKORUR, Çinuçen (2009), Müzik Kültür Dil, İstanbul: Dergah Yayınları.
DEVELLİOĞLU, Ferit (2008), Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Ankara: Aydın Kitabevi.
Türkçe Sözlük (2009), Ankara: TDK.
<http://www.sarki-sozleri.net>